

การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชน ตำบล เกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา
The use of herbs for the health care of the people, Tambon Koh Sathon, Tak Bai District,
Narathiwat Province

ทิพวรรณ ขามรัตน์¹ เขมรัมย์ มณีสุวรรณ² พิทยา บุญอินทร์² และจรรยา เจริญสุข³

¹สาขาการบัญชี ² คณะสาธารณสุขศาสตร์ ³ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเฉลิมกาญจนา

333 หมู่ 13 ตำบลช้างซ้าย อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา 80000

³ คณะรัฐศาสตร์ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนาระยอง

333/3 หมู่ 3 ตำบลวังหว้า อำเภอกะฉะ จังหวัดระยอง 21110

E-mail.: muaynoykaa@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาสำรวจสมุนไพรที่ใช้ในการดูแลสุขภาพ และ ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่างๆ เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชน ตำบล เกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ โดยใช้ค่า t-Test, One way Anova และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ สถิติ Schetle ผลการวิจัยพบว่า การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชน ตำบลเกาะ สะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบปัจจัย ต่างๆเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพพบว่า เพศ ศาสนา อายุระดับการศึกษา อาชีพ แรงจูงใจ ทศนคติ อิทธิพลคนรอบข้าง และความตั้งใจต่างกัน มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ($p < 0.05$) และพบว่าสถานภาพสมรส และรายได้ ต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพไม่แตกต่างกันทางสถิติ

คำสำคัญ: สมุนไพร, การดูแลสุขภาพ

Abstract

This research study is a study of herbs used in health care and comparative studies of various unopposed factors. Regarding the use of herbs for the health care of people , Koh Sathon, Tak Bai District, Narathiwat Province With a sample of 400 people using questionnaires as a tool to collect data Data analysis using descriptive statistics is percentage, mean and standard deviation. And comparing various factors About using herbs for Health care using t-test, One way Anova and double difference test using Schetle statistics. The results showed that The use of herbs for the health care of the people, Tambon Koh Sathon, Tak Bai District, Narathiwat Province The overall picture is at a moderate level. Comparison of factors About the use of herbs for health care, found that sex, religion, age, education level, occupation, motivation, attitude, influence, people around And different intentions With herbs for health care There were statistically significant differences at the level ($p < 0.05$) and found that

the marital status and income were different. The use of herbs for health care was not statistically different.

Keywords : herbs , health care

1. บทนำ

การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านดั้งเดิม โดยใช้สมุนไพรและการปฏิบัติตนต่างๆ รวมทั้งการ ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อประเพณีของแต่ละท้องถิ่น ภูมิปัญญาโบราณด้านการแพทย์เหล่านี้ นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดมาตั้งแต่โบราณ ได้สร้างเสริมความเป็นอยู่ที่ดี และมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสมัยนั้น แม้ว่าในปัจจุบันบางชุมชน หมู่บ้าน ได้ยืดยื้อ และต้องพึ่งพา ยาสมุนไพรรักษาสุขภาพอยู่แต่ปัจจุบันการแพทย์ได้พัฒนาเจริญขึ้น เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทาง สังคม ด้วยการพัฒนาทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์อย่างกว้างขวาง การแพทย์และการพยาบาลจึง เข้ามาแทนที่การรักษาสมุนไพรอย่างสิ้นเชิง แต่การรักษาโดยใช้สมุนไพรนั้น ยังยอมรับว่ายังมี ความสำคัญ และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรส่งเสริมอนุรักษ์ต่อไป (พิสิษฐ บุษยไชย, 2541)

สมุนไพร ถือว่าเป็นผลผลิตจากธรรมชาติ ที่มนุษย์รู้จักนำมาใช้เป็นประโยชน์ เพื่อการ รักษาโรคภัยไข้เจ็บ ตั้งแต่โบราณกาลแล้ว เช่นในเอเชียก็มีหลักฐานแสดงว่า มนุษย์รู้จักใช้พืช สมุนไพรมากกว่า 6,000 ปี แต่หลังจากที่ ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ มีการพัฒนาเจริญก้าวหน้ามากขึ้น มี การสังเคราะห์ และผลิตยาจากสารเคมี ในรูปที่ใช้ประโยชน์ได้ง่ายสะดวกสบายในการใช้มากกว่า สมุนไพร ทำให้ความนิยมใช้ยาสมุนไพรลดลงมาเป็นอันมาก เป็นเหตุให้ความรู้วิชาการด้าน สมุนไพรขาดการพัฒนา ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ในปัจจุบันทั่วโลกได้ยอมรับแล้วว่าผลที่ได้จาก การสกัดสมุนไพร ให้คุณประโยชน์ดีกว่ายา ที่ได้จากการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ประกอบกับในประเทศไทยเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ อันอุดมสมบูรณ์ มีพืชต่าง ๆ ที่ใช้เป็นสมุนไพรได้อย่าง มากมาย นับหมื่นชนิด ยังขาดก็แต่เพียงการค้นคว้าวิจัยในทางที่เป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้นเท่านั้น ความตื่นตัวที่จะพัฒนาความรู้ด้านพืชสมุนไพร จึงเริ่มขึ้นอีกครั้งหนึ่ง มีการเริ่มต้น

นโยบาย สาธารณสุขขั้นมูลฐานอย่างเป็นทางการของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2522 โดยเพิ่มโครงการ สาธารณสุขขั้นมูลฐานเข้าในแผนพัฒนาการสาธารณสุขตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ต่อเนื่องจนถึงแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)และในปัจจุบันเริ่มมีการยอมรับกันว่า วิธีการแพทย์อย่างเดี่ยว ไม่สามารถแก้ไขปัญหา สุขภาพได้ทั้งหมด เพราะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายสูงขึ้นไปเรื่อยๆ และพึ่งตนเองได้น้อยลง ซึ่งขัดกับนโยบายสาธารณสุขที่เน้นการพึ่งตนเอง (Self - Reliance) จึงมีกระแสวัฒนธรรมที่กลับไปหาและฟื้นฟู ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นในการดูแลสุขภาพของตนเอง (กิ่งแก้ว เกษโกวิทย์ และคณะ, 2536)

ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุขจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ ในแผนพัฒนาสาธารณสุข ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 กระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายส่งเสริมการใช้สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย ให้มี ประโยชน์ต่อทางด้านสาธารณสุข ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำแผนงาน โครงการที่ชัดเจนและ ต่อเนื่อง การพัฒนางานด้านสมุนไพรในระยะที่ผ่านมา ได้ให้ความสนใจกับสมุนไพรเดี่ยว เพื่อ ส่งเสริมสุขภาพเบื้องต้น ในขณะที่ประชาชนไทยยังมีวิธีการดูแลสุขภาพแบบพื้นบ้านโดยใช้ สมุนไพรเป็นหลัก การแพทย์พื้นบ้านจึงเป็นการดูแลสุขภาพโดย หมอพื้นบ้าน และผู้รู้ในหมู่บ้าน เป็นผู้ดูแลรักษา การแพทย์พื้นบ้านเป็นการรักษาโรคแบบองค์รวม (Holistic Approach) ซึ่งเชื่อว่า สุขภาพดี หมายถึงภาวะ ความสมดุลของร่างกายและจิตใจของผู้ป่วย อีกทั้งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด กับภาวะทางสังคม วัฒนธรรม ศาสนา และความเชื่อด้วย ผลการรักษาไม่เป็นเพียง แก้ปัญหาทางกาย และจิตใจของผู้ป่วยเท่านั้น แต่ยังมีผล ต่อความภาวะปกติสุขของชุมชนด้วย การแพทย์พื้นบ้าน จึง เป็นทางเลือกหนึ่งของชุมชนในการดูแลสุขภาพ

โดยการพึ่งพาทรัพยากรในชุมชนอาศัยความ ร่วมมือ
ระหว่างบุคคลกับชุมชน มีความปลอดภัยและราคา
ย่อมเยาด้วย (ปริยดา เทิดชูชีพ และคณะ,
2535)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้คณะผู้วิจัยสนใจในการทำ
วิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาการใช้สมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพ
ของประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัด
นครราชสีมา การศึกษา ครั้งนี้ เพื่อสำรวจการใช้สมุนไพรเพื่อ
การดูแลสุขภาพ และเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่างๆ
เกี่ยวกับการ ใช้สมุนไพรในการดูแลสุขภาพของประชาชน
ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผล
การศึกษาดังกล่าวสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อ
นำไปจัดกิจกรรมด้านสุขภาพเกี่ยวกับ การใช้สมุนไพร

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสำรวจสมุนไพรที่ใช้ในการดูแลสุขภาพของ
ประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัด
นครราชสีมา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่างๆเกี่ยวกับการใช้
สมุนไพรในการดูแลสุขภาพของ ประชาชน ตำบลเกาะ
สะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1.1 การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษา
เกี่ยวกับการสำรวจสมุนไพรที่ใช้ในการ ดูแลสุขภาพของ
ประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัด
นครราชสีมา โดยทำการสำรวจ สมุนไพรที่ใช้ในการดูแล
สุขภาพของประชาชน และเปรียบเทียบปัจจัยด้านต่างๆ
เกี่ยวกับการใช้ สมุนไพรในการดูแลสุขภาพของประชาชน

3.1.2 ตัวแปรที่ใช้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้าน
ต่างๆเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรเพื่อการ ดูแลสุขภาพของ
ประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัด
นครราชสีมาได้แก่

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- (1) ปัจจัยด้านบุคคล

- (1.1) เพศ
- (1.2) อายุ
- (1.3) สถานภาพ
- (1.4) ศาสนา
- (1.5) การศึกษา
- (1.6) อาชีพ
- (1.7) รายได้
- (2) ด้านแรงจูงใจ
- (3) ด้านทัศนคติ
- (4) ด้านอิทธิพลครอบครัว
- (5) ด้านความตั้งใจ

ตัวแปรตาม คือการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของ
ประชาชนตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก
นครราชสีมา

3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ
ประชาชนที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ตำบล เกาะสะท้อน อำเภอดง
ขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา มีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่
1 บ้านปยู จำนวน 595 คน หมู่ที่ 2 บ้านเกาะสะท้อน
จำนวน 365 คน หมู่ที่ 3 บ้านศรีพจน์ จำนวน 668 คน
หมู่ที่ 4 บ้าน ตะเหลียง จำนวน 708 คน หมู่ที่ 5 บ้านโคก
กะเปาะ จำนวน 667 คน หมู่ที่ 6 บ้านสันติสุข จำนวน
468 คน หมู่ที่ 7 บ้านจาแบปะ จำนวน 675 คน หมู่ที่ 8
บ้านราษฎร์ จำนวน 536 คน หมู่ที่ 9 บ้านชุมบก จำนวน
455 คน รวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 5,137คน (โรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะ สะท้อน และโรงพยาบาล
ส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตะเหลียง, 2556)

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น
ประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัด
นครราชสีมา ตั้งแต่อายุ 20 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ทำการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ เป็นพื้นที่
ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัด นครราชสีมา มี
ทั้งหมด 9 หมู่บ้านได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านปยู หมู่ที่ 2 บ้าน
เกาะสะท้อนหมู่ที่ 3 บ้านศรีพจน์ หมู่ที่ 4 บ้านตะเหลียง
หมู่ที่ 5 บ้านโคกกะเปาะหมู่ที่ 6 บ้านสันติสุข หมู่ที่ 7

บ้านจาแปะ หมู่ที่ 8 บ้านราญ หมู่ที่ 9 บ้านชุมบก (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะสะท้อน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตะเหลียง, 2556)

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

4.1 ทำให้ทราบถึงสมุนไพรมะพร้าวที่ใช้ในการดูแลสุขภาพของประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัดนราธิวาส

4.2 ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของปัจจัยด้านบุคคล ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติด้าน อิทธิพลครอบครัว และด้านความตั้งใจของประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัด นราธิวาส

4.3 เพื่อนำผลวิจัยที่ได้มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ สมุนไพรมะพร้าวเพื่อดูแลสุขภาพของประชาชนในชุมชนตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัด นราธิวาส และเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการต่อยอดงานวิจัยต่อไป

5.วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรเป้าหมาย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัด นราธิวาส มีทั้งหมด 9 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านปยู จำนวน 595 คน หมู่ที่ 2 บ้านเกาะสะท้อน จำนวน 365 คน หมู่ที่ 3 บ้านศรีพ้อง จำนวน 668 คน หมู่ที่ 4 บ้านตะเหลียง จำนวน 708 คน หมู่ที่ 5 บ้านโคกกะเปาะ จำนวน 667 คน หมู่ที่ 6 บ้านสันติสุข จำนวน 468 คน หมู่ที่ 7 บ้านจาแปะ จำนวน 675 คน หมู่ที่ 8 บ้านราญ จำนวน 536 คน และหมู่ที่ 9 บ้านชุมบก จำนวน 455 คน รวม จำนวนทั้งสิ้น 5,137 คน (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะสะท้อน และโรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพตำบลบ้านตะเหลียง, 2556)

5.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัดนราธิวาส ตั้งแต่อายุ 20 ปีขึ้นไป กำหนดขนาดกลุ่ม

ตัวอย่าง โดยการคำนวณจากสูตรขนาดกลุ่ม ตัวอย่างของสูตร Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5

จากการคำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 371.17 คน แต่เพื่อลดความคลาดเคลื่อนของ ข้อมูล ผู้วิจัยจึงปรับเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 7 ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ จำนวน 400 คน

5.3 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน โดยมีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัดนราธิวาส ดังแสดงในตารางที่ 3.1 ตารางที่ 3.1 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน ประชากรตั้งแต่ หมู่บ้าน (ที่มา: โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะสะท้อนและโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านตะเหลียง 2556)

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างปรับปรุงมาจาก ธรรมบุญจินดา (2553) ซึ่งแบ่งเป็น 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านแรงจูงใจ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 7 ข้อ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง คະแนนเท่ากับ 5 คະแนน

เห็นด้วย คະแนนเท่ากับ 4 คະแนน

ไม่แน่ใจ คະแนนเท่ากับ 3 คະแนน

ไม่เห็นด้วย คະแนนเท่ากับ 2 คະแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คະแนนเท่ากับ 1 คະแนน

การวัดระดับของข้อมูลด้านแรงจูงใจ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามเกณฑ์ของ Best(1977) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนของระดับแรงจูงใจ ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ชั้น โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1.00 - 2.33 ระดับต่ำ

2.34 - 3.67 ระดับปานกลาง

3.68 - 5.00 ระดับสูง

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับด้านทัศนคติจำนวน

10 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามในส่วนที่ 3

เห็นด้วยอย่างยิ่ง คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

เห็นด้วย คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ไม่เห็นด้วย คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

การวัดระดับทัศนคติ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามเกณฑ์ของBest (1977) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนของระดับทัศนคติ ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ชั้น โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1.00 - 2.33 ระดับควรปรับปรุง

2.34 - 3.67 ระดับปานกลาง

3.68 - 5.00 ระดับดี

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับอิทธิพลคนรอบข้างจำนวน 6 ข้อ

คะแนน ไม่จริงอย่างยิ่ง คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

การวัดระดับอิทธิพลคนรอบข้าง โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามเกณฑ์ของ Best(1977) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนของระดับอิทธิพลคนรอบข้าง ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่ง ออกเป็น 3 ชั้น โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1.00 - 2.33 ระดับน้อย

2.34 - 3.67 ระดับปานกลาง

3.68 - 5.00 ระดับมาก

ส่วนที่ 5 แบบสอบถามด้านความตั้งใจ จำนวน 6 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามในส่วนที่ 5

จริงที่สุด คะแนนเท่ากับ 5 คะแนน

จริง คะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

ไม่แน่ใจ คะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

ไม่จริง คะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

ไม่จริงอย่างยิ่ง คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

การวัดระดับความตั้งใจ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามเกณฑ์ของBest (1977) ดังนี้

การแปลความหมายคะแนนของระดับความตั้งใจ ของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ชั้น โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

1.00 - 2.33 ระดับมาก

2.34 - 3.67 ระดับปานกลาง

3.68 - 5.00 ระดับน้อย

ส่วนที่ 6 แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรรักษาการดูแลสุขภาพจำนวน 22 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามในส่วนที่ 6

เป็นประจำ ระดับคะแนนเท่ากับ 4 คะแนน

บ่อยครั้ง ระดับคะแนนเท่ากับ 3 คะแนน

บางครั้ง ระดับคะแนนเท่ากับ 2 คะแนน

นานๆครั้ง ระดับคะแนนเท่ากับ 1 คะแนน

ไม่เคยเลย ระดับคะแนนเท่ากับ 0 คะแนน

การวัดระดับการใช้สมุนไพรรักษาการดูแลสุขภาพ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตาม เกณฑ์ของ Best(1977) ดังนี้ การแปลความหมายคะแนนของระดับการใช้สมุนไพรรักษาการดูแลสุขภาพ ของ กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 3 ชั้น โดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

0.00 - 1.33 ระดับน้อย

1.34 - 2.67 ระดับปานกลาง

2.68 - 4.00 ระดับมาก

5.5 การทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุง แก้ไขปัญหาจากแบบสอบถามของธรรมบุญ จินดา (2553) เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยนำไปทดลองใช้ แบบสอบถามกับประชาชนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากร กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย (Try our) โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับประชาชนหมู่บ้านปลักปลา ตำบลโฆษิต อำเภอดงขี้เหล็ก จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 50 คนนำไปตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟาของครอนบาค

ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91

5.6 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บ รวบรวมข้อมูล ซึ่งมีเงื่อนไขดังนี้

5.6.1 ผู้ศึกษาทำการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จนกว่าจะครบตามจำนวนกลุ่ม ตัวอย่างที่กำหนด

5.6.2 กลุ่มตัวอย่างตั้งแต่อายุ 20 ปีขึ้นไป

5.6.3 เก็บหลังคาเรือนละ 1 คน และเก็บหลังคาเรือนเว้นหลังคาเรือน

5.6.4 หากใน 1 หลังคาเรือน มีคนอายุ 20 ปีขึ้นไป มากกว่า 1 คนผู้ศึกษาจะเลือก แม่บ้านเป็นอันดับแรก รองลงมาผู้นำครอบครัว

5.6.5 หากหลังคาเรือนนั้นไม่มีคนอยู่ จะข้ามบ้านถัดไป จนกว่าจะครบตามจำนวน กลุ่มตัวอย่าง

5.6.6 เก็บหลังคาเรือนเว้นหลังคาเรือน และหากหลังคาเรือนไม่ครบตามจำนวน ตัวอย่างที่เก็บ ผู้วิจัยจะย้อนกลับมาเก็บข้อมูลหลังที่ข้ามไป จากการเก็บข้อมูลครั้งแรก เพื่อให้ได้ ข้อมูลตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

5.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำมาตรวจสอบความ ครบถ้วน ความถูกต้อง หลังจากนั้นจะนำมาวิเคราะห์ ดังนี้

5.7.1 ข้อมูลด้านบุคคลข้อมูลด้านแรงจูงใจ ข้อมูลด้านทัศนคติ ข้อมูลด้านอิทธิพล คนรอบข้าง และข้อมูลด้านความจะใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.7.2 การเปรียบเทียบปัจจัยต่างๆเกี่ยวกับการใช้สมุนไพรรักษาอาการปวดศีรษะ โดย ใช้ค่า t-Test, One way Anova และการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยสถิติ Scheffe

6 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

6.1.1 ผลการศึกษาการใช้สมุนไพรรักษาอาการปวดศีรษะของประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

(1) ปัจจัยด้านบุคคล จากผลการศึกษาปัจจัยด้านบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 86.50 รองลงมาคือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 13.50 ช่วง อายุของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาคือ ช่วงอายุ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.50 ช่วงอายุ 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.25 ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.75 และ ช่วงอายุ 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.50 ตามลำดับ สถานภาพการสมรสของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มี สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 87.75 รองลงมาคือ หม้าย คิดเป็น ร้อยละ 10.50 และหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 1.75 ตามลำดับ ศาสนาของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ นับถือศาสนาอิสลาม คิดเป็นร้อยละ 91.75 รองลงมาคือ ศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 8.25 ระดับ การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับ ประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 53.50 รองลงมาคือ ไม่ได้ เรียน คิดเป็นร้อยละ 34.30 มัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 9.50 ปริญญาตรี คิดเป็น ร้อยละ 2.00 และอนุปริญญา หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ การ ประกอบอาชีพของ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีการ ประกอบอาชีพรับจ้างแรงงานทั่วไป (เช่น รับจ้างเกี่ยวข้าว) คิด เป็นร้อยละ 45.50 รองลงมาคือ ไม่ได้ทำงาน (เนื่องจากอายุมาก หรือเกษียณ หรือเป็นพ่อบ้าน แม่บ้าน) คิดเป็นร้อยละ 24.25 อาชีพเกษตรกรกรรม (ทำนา ทำสวน ทำไร่) คิดเป็นร้อยละ 20.75 อาชีพ ประกอบธุรกิจส่วนตัว (เช่น ค้าขาย) คิดเป็นร้อยละ 7.75 และอาชีพข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 1.75 ตามลำดับ และรายได้ของกลุ่ม ตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ย 6,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็น ร้อยละ 95.50 รองลงมาคือ รายได้เฉลี่ย 4,001 - 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.75 รายได้เฉลี่ย 2,001 -

4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.25 และรายได้เฉลี่ย 1 - 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 0.50 ตามลำดับ

(2) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ จากผลการศึกษาระดับแรงจูงใจของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และเมื่อวิเคราะห์ระดับแรงจูงใจ จำแนกรายด้าน พบว่า แรงจูงใจด้านช่วยคลายเครียด แรงจูงใจด้านใช้สมุนไพรควบคู่กับการออกกำลังกาย กำลังใจด้านคิดว่าสมุนไพรจะสามารถใช้แทนยาได้ อยู่ในระดับปานกลาง และ แรงจูงใจด้านชอบที่ใช้สมุนไพร แรงจูงใจด้านรักสุขภาพ แรงจูงใจด้านมีประโยชน์ต่อสุขภาพ แรงจูงใจด้านพืชสมุนไพรปลอดภัย อยู่ในระดับสูง

(3) ปัจจัยด้านทัศนคติ จากผลการศึกษาระดับทัศนคติของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.59 และเมื่อวิเคราะห์ระดับทัศนคติ จำแนกรายด้าน พบว่า ทัศนคติด้านยาสมุนไพรมีสารตกค้างในร่างกายน้อยกว่าแผนปัจจุบัน จึงมีอันตรายน้อยกว่ายาแผนปัจจุบัน ทัศนคติด้านยาสมุนไพรมีผลข้างเคียงต่อสุขภาพน้อยกว่ายาแผนปัจจุบัน ปัจจุบัน ทัศนคติด้านรู้สึกเชื่อมั่นต่อการรักษาด้วยยาสมุนไพรจะทำให้หายจากการเจ็บป่วย ทัศนคติด้านรู้สึกสบายใจและผ่อนคลายเมื่อเลือกวิธีรักษาโรคด้วยยาสมุนไพร ทัศนคติด้านรู้สึกเชื่อมั่นในการรักษาโรคด้วยยาสมุนไพร ทัศนคติด้านชอบการรักษาโรคด้วยยาสมุนไพรมากกว่า การได้รับการรักษาโรคจากยาแผนปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง และ ทัศนคติด้านการกินพืช สมุนไพรเป็นประจำจะทำให้ร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรคร่างกาย ทัศนคติด้านการบริโภคเครื่องเทศ ผัก สวนครัวเป็นประจำ ทำให้ร่างกายแข็งแรงไม่เป็นโรคร่างกาย ทัศนคติด้านการบริโภคผักพื้นบ้านเป็นก้ำจะทำให้อาหารแข็งแรงไม่เป็นโรคร่างกาย (ได้ผลดีในบางโรค) ทัศนคติด้านพืชสมุนไพรหาได้ ง่ายในชุมชน อยู่ในระดับดี

(4) ปัจจัยด้านอิทธิพลคนรอบข้าง จากผลการศึกษาระดับอิทธิพลคนรอบข้างของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ

3.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 และเมื่อวิเคราะห์ ระดับอิทธิพลคนรอบข้างจำแนกรายด้าน พบว่า อิทธิพลคนรอบข้างด้านครอบครัวเป็นผู้แนะนำ ท่านใช้สมุนไพร อิทธิพลคนรอบข้างด้านเพื่อนมีอิทธิพลต่อการดูแลสุขภาพ อิทธิพลคนรอบข้าง ด้านดาราร และผู้มีชื่อเสียง มีอิทธิพลในการใช้สมุนไพรดูแลสุขภาพ อิทธิพลคนรอบข้างด้านการโฆษณาทำให้คล้อยตาม อิทธิพลคนรอบข้างด้านรูป รส กลิ่น สมุนไพรมีผลต่อความสนใจ อิทธิพล คนรอบข้างด้านใช้สมุนไพรเพราะพนักงานขายแนะนำอยู่ในระดับปานกลาง

(5) ปัจจัยด้านความตั้งใจ จากผลการศึกษาระดับความตั้งใจของกลุ่มตัวอย่าง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 และเมื่อวิเคราะห์ระดับ ความตั้งใจจำแนกรายด้าน พบว่า การให้ความสำคัญในการใช้สมุนไพร อยู่ในระดับน้อยความตั้งใจ ใช้พืชสมุนไพรเมื่อป่วยไข้ ไม่สบายความตั้งใจซื้อพืชสมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพ ความตั้งใจ ครอบครัวท่านตั้งใจใช้สมุนไพรตามที่ท่านให้การสนับสนุนความตั้งใจใช้สมุนไพรเสมอเมื่อ จำเป็นต้อง ใช้จ่ายความตั้งใจใช้สมุนไพรเสมอเมื่อจำเป็นต้อง ใช้จ่ายความตั้งใจใช้สมุนไพรเพราะไม่มี ผลข้างเคียง และความตั้งใจใช้สมุนไพรเพราะไม่มีผลข้างเคียงอยู่ในระดับปานกลาง

(6) ระดับการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ จากผลการศึกษาระดับการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ใน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 1.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.66 และเมื่อวิเคราะห์ระดับการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพจำแนกรายด้าน พบว่าการใช้สมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพด้านบริโภคผักพื้นบ้านเป็นอาหารอยู่ในระดับมาก การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านดื่มน้ำสมุนไพร การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการเป็นไข้ตัวร้อน การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพร เพื่อการรักษาอาการ ท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น จุกเสียด การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อการ

รักษา อาการไอ ระคายคอกจากเสมหะ การใช้สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการ กลาก เกลื้อน การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้ สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการแผล ไฟไหม้ น้ำร้อนลวก การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อ การรักษาอาการเคล็ด ขัดยอก ปวดเมื่อย คลายกล้ามเนื้อ การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อ การรักษาอาการนอนไม่หลับ อยู่ในระดับปานกลาง และ การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้ สมุนไพรเพื่อ ป้องกันยุงกัด การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้าน บริโภคอาหารเสริมจาก สมุนไพรใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการท้องเสียท้องเดิน การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแล สุขภาพด้าน ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการท้องผูก การ ใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อ การ รักษาอาการไอ ระคายคอกจากเสมหะ การใช้สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อ การรักษาอาการโรค พยาธิ การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพร เพื่อการรักษาอาการ ผด ผื่นคัน การใช้สมุนไพรเพื่อการ ดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการปวดฟัน การใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อ การรักษาอาการแพ้ อักเสบจากแมลงสัตว์กัดต่อย การใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการเป็นเหา การใช้สมุนไพร เพื่อการดูแลสุขภาพ ด้านใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการขัดเบา การใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแล สุขภาพด้านใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคเบาหวาน การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ ด้านใช้ สมุนไพรเพื่อการรักษาโรคความดันอยู่ในระดับ น้อย

6.1.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยด้าน บุคคล ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ ด้านอิทธิพล คนรอบข้าง และด้านความตั้งใจ เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรเพื่อการ ดูแลสุขภาพของประชาชน ตำบล เกาะสะท้อน อำเภอ ตากใบ จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัย ด้านบุคคล ด้านแรงจูงใจ ด้านทัศนคติ ด้านอิทธิพลคน รอบข้าง และด้านความตั้งใจ เกี่ยวกับการใช้สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพของประชาชน ตำบลเกาะ สะท้อน

อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส พบว่า ข้อมูลปัจจัยด้าน บุคคล ได้แก่ เพศ ศาสนา อายุ และ อาชีพ มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$ ระดับ การศึกษา มีความแตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) สถานภาพการสมรส และรายได้ ไม่มีความ แตกต่างกัน ($p < 0.05$) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) ปัจจัยด้าน ทัศนคติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่ง ทางสถิติ ($p < 0.01$) ปัจจัยด้านอิทธิพลคนรอบข้าง มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) ปัจจัยด้านความตั้งใจ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$)

6.2 อภิปรายผล

6.2.1 การอภิปรายผลการศึกษาการใช้สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพของประชาชนตำบลเกาะ สะท้อน อำเภอ ตากใบ จังหวัดนราธิวาสจากการนำสมุนไพรมาใช้ในการ ดูแลสุขภาพของประชาชนตำบลเกาะสะท้อน อำเภอตาก ใบ จังหวัดนราธิวาส นำสมุนไพรมาใช้ทั้งหมด 50 ชนิด เมื่อจำแนกตามประเภท

6.2.1.1 ประเภทไม้ยืนต้นมี 13 ชนิดได้แก่

1.มะม่วงหิมพานต์ ส่วนที่ใช้คือ ยางจากผล วิธีใช้คือ นำมาทา มีสรรพคุณรักษาหูด ส่วนที่ใช้ผล วิธีนำใช้คือคั้น น้ำดื่ม มีสรรพคุณ ช่วยแก้ไอเจ็บ ส่วนที่ใช้ใบ/ยอด วิธีนำ ใช้กินสด มีสรรพคุณรักษาแผลในช่องปาก และแก้ท้องร่วง

2.มะยม ส่วนที่ ใช้ราก วิธีนำมาใช้คือตำทา มี สรรพคุณแก้โรคผิวหนัง ส่วนที่ใช้ใบ วิธีนำใช้ต้มน้ำ มี สรรพคุณแก้ไข้ ส่วนที่ใช้ใบวิธีนำใช้ตำทา แก้พิษคัน ส่วนที่ ใช้ผล วิธีนำใช้กินสด มีสรรพคุณขับเสมหะบำรุงโลหิต และเป็นยาระบาย

3.ชะเอมไทย ส่วนที่ใช้รากวิธีนำใช้ต้มน้ำ มีสรรพคุณ แก้ไอ ขับเสมหะ ทำให้ชุ่ม คอ ส่วนที่ใช้เนื้อไม้ วิธีนำใช้ต้มน้ำ มีสรรพคุณบำรุงธาตุ ส่วนที่ใช้ใบวิธีนำใช้ต้มน้ำ มี สรรพคุณแก้ กระจาย

4.กระท้อน ส่วนที่ใช้ใบวิธีนำใช้ต้มน้ำ มีสรรพคุณขับ เหงื่อ ส่วนที่ใช้เปลือก วิธีนำใช้ต้มน้ำ อาบ มีสรรพคุณแก้ไข้

ส่วนที่ใช้เปลือก วิธินำใช้ตำทา มีสรรพคุณรักษาโรคผิวหนัง

5.ซีเหล็ก ส่วนที่ใช้ใบ วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้อาการนอนไม่หลับ แก้อาการท้องผูก และลดความดันโลหิตสูง

6.เพกา ส่วนที่ใช้ฝีก่อน วิธินำใช้กินเป็นผัก มีสรรพคุณขับผายลม และบำรุงธาตุ ส่วนที่ใช้เมล็ด วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ไอขับเสมหะ

7.ทุเรียนเทศ ส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้กินผลสุก มีสรรพคุณ กระตุ้นการผลิตน้ำนมแม่ ส่วนที่ใช้ดอก วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณบำรุงกล้ามเนื้อหัวใจส่วนที่ใช้ ใบวิธินำใช้เพื่อทา มีสรรพคุณรักษาโรคผิวหนัง

8.น้อยหน่า ส่วนที่ใช้เปลือกต้น วิธินำใช้ตำทา มีสรรพคุณสมานแผล ส่วนที่ใช้ใบ วิธินำใช้บดเอาน้ำ มีสรรพคุณฆ่าเหา ส่วนที่ใช้ใบ วิธินำใช้บด มี สรรพคุณรักษากลากเกลื้อน ส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้กินสด มีสรรพคุณแก้พิษงู

9.มะพร้าวส่วนที่ใช้ คอก วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณบำรุงโลหิต ส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้ต้มน้ำ มีสรรพคุณช่วยแก้พิษเบื่อเมา และแก้กระหายน้ำ

10. มะกรูดส่วนที่ใช้ใบ วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ไอ แก้อาเจียนเป็น เลือด ส่วนที่ใช้ผลผิว วิธินำใช้ขี้ มีสรรพคุณขจัดรังแค ส่วนที่ใช้ผลผิว วิธินำใช้ต้ม มีสรรพคุณแก้ วิงเวียน

11.ฝรั่ง ส่วนที่ใช้ใบแก้วิธินำใช้ปิ้งไฟแล้วขยี้ มีสรรพคุณแก้อาการท้องเดินท้องร่วงส่วน ที่ใช้ผล วิธินำกินสด มีสรรพคุณแก้โรคคลักปิดลักเปิด

12.มะขาม ถ่ายพยาธิไส้เดือน

13.มังคุดส่วนที่ ใช้เปลือกวิธินำใช้ ตากแห้งต้มดื่ม มีสรรพคุณรักษาอาการท้องเดิน แก้บิดส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้กิน สด มีสรรพคุณช่วยในการชะลอวัย

6.2.1.2 ประเภท ไม้พุ่มมี 5 ชนิด ได้แก่

1.ชบาส่วนที่ใช้ ใบ วิธินำใช้ตำทา มีสรรพคุณรักษา แผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวกส่วนที่ใช้ใบวิธินำใช้ขี้ผสมน้ำ มีสรรพคุณลดไข้

2.มะลิส่วนที่ใช้ดอก วิธี บำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณบำรุงหัวใจ ส่วนที่ใช้ ใบ วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณขับประจำเดือน และแก้ขอบใน

3. ทับทิมส่วนที่ใช้เปลือกวิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ท้องเดินแก้ท้องร่วงส่วนที่ใช้ เมล็ดนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้โรคคลักปิดลักเปิด ส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้กินสด มีสรรพคุณขาดวิตามิน

4. กระเจี๊ยบแดง ส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณบำรุงธาตุขับปัสสาวะ และแก้กระหายน้ำ

5. มะนาว ส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้กินน้ำ มีสรรพคุณแก้ไอขับเสมหะ ส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้กินสด มีสรรพคุณแก้อาเจียน และเป็นลมวิงเวียนศีรษะ

6.2.1.3 ประเภท ไม้ล้มลุกมี 23 ชนิด ได้แก่

1. พริก ส่วนที่ใช้ ผล วิธินำใช้ ประุงเป็นอาหาร มีสรรพคุณลดระดับน้ำตาลในเลือด ส่วนที่ใช้ใบวิธินำใช้ตำพอก มีสรรพคุณลดอาการบวม

2. มะเขือ ยาว ส่วนที่ใช้ผลแห้ง วิธินำใช้ตำพอก มีสรรพคุณแผลอักเสบมีหนอง ส่วนที่ใช้ใบ วิธินำใช้ต้มดื่ม มี สรรพคุณขับปัสสาวะ

3. มะละกอ ส่วนที่ใช้ผล วิธินำใช้กินสด มีสรรพคุณแก้โรคเลือดออกตาม ไรฟัน และยาระบาย ส่วนที่ใช้ราก วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณขับปัสสาวะ

4. ฟ้าทะลายโจร ส่วนที่ ใช้ ใบกึ่ง วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณลดไข้ ส่วนที่ใช้ทั้งต้น วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ท้องเสีย และแก้ท้องเดิน

5. สับปะรดส่วนที่ใช้เหง้า วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้อาการขัดเบา ส่วนที่ใช้ ผล ดิบ วิธินำใช้กินสด มีสรรพคุณแก้โรคทางเดินปัสสาวะ ส่วนที่ใช้ผลสุก วิธินำใช้กินสด มีสรรพคุณ ช่วยย่อยอาหาร

6. หอมแดง ส่วนที่ใช้ใบ/ผล วิธินำใช้ประุงเป็นอาหาร มีสรรพคุณเจริญอาหาร และ แก้วหัว คัดจุมูกได้ ส่วนที่ใช้หัว วิธินำใช้ตำพอก มีสรรพคุณแก้อาการอักเสบ

7. ทานตะวันส่วนที่ ใช้ ใบ วิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณลดความดันโลหิตสูงส่วนที่ใช้ดอกวิธินำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ อาการปวดหัว ตาตาย

8. ดาวเรืองส่วนที่ใช้ดอก วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้อาการเวียนศีรษะ ส่วนที่ใช้ราก วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณยาระบาย

9. ตะไคร้ส่วนที่ใช้ลำต้น/ เหง้า วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณยาขับปัสสาวะแก้ท้องอืดท้องเฟ้อ และแก้โรคหนองใน ส่วนที่ใช้ใบ วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณลดความดันโลหิตสูง

10. กะเพราแดง ส่วนที่ใช้ ใบ/ ยอด วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณคลื่นไส้ อาเจียนลดอาการท้องอืดท้องเฟ้อ ขับลม และปวดท้อง

11. ขิง ส่วนที่ใช้เหง้า วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อแน่นจุกเสียด และคลื่นไส้อาเจียน

12. ข่า ขิง ส่วนที่ใช้เหง้า วิธี นำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อและแน่นจุกเสียดส่วนที่ใช้เหง้า วิธีนำใช้ตำทา มี สรรพคุณรักษาเกลื้อน

13. ผักบัวส่วนที่ใช้ทั้งต้น วิธีใช้กินเป็นผัก มีสรรพคุณบำรุงธาตุบำรุง สายตาและบำรุงโลหิต

14. ใบบัวบกส่วนที่ใช้ใบ วิธีนำใช้กินเป็นผัก มีสรรพคุณขาดวิตามินเอ ส่วน ที่ใช้ใบ วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ร้อนในแก้ฟกช้ำ และลดการอักเสบ

15. ว่านหางจระเข้ ส่วน ที่ใช้ ใบวิธีนำใช้เอารวมมาพอก มีสรรพคุณแผลไฟไหม้และน้ำร้อนลวก

16. ขมิ้น ส่วนที่ใช้เหง้า วิธี นำใช้บดเป็นผง มีสรรพคุณกลากเกลื้อนและแสบคัน ส่วนที่ใช้เหง้า วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ อาการท้องอืดท้องเฟ้อ

17. ผักกูดส่วนที่ใช้ทั้งต้น วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ร้อนใน รักษาโรค ริดสีดวงทวารบำรุงสายตา และบำรุงโลหิต

18. เปาะตำปึงส่วนที่ใช้ ใบวิธีนำใช้ กินสดกินเป็นผัก มีสรรพคุณลดความดันโลหิตสูง และช่วยระบบโลหิตไหลเวียนดีขึ้น

19. กล้วยน้ำว่า ส่วนที่ใช้ ผลดิบ สมนำใช้ต้มดื่มมีสรรพคุณแก้อากาศท้องเดิน แก้โรคกระเพาะ และอาหารไม่ย่อย ส่วนที่ใช้ผลสุก วิธี นำใช้กินสด มีสรรพคุณยาระบาย

20. มะเขือพวง ส่วนที่ใช้ผล วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ไอ ขับ เสมหะ ช่วยย่อยอาหาร ลดระดับน้ำตาล และให้เลือดไหลเวียนดี ส่วนที่ใช้ราก วิธีนำใช้ ตำพอก มี สรรพคุณ แก้ปวดเป็นแผล

21. มะเขือเทศ ส่วนที่ใช้ผล วิธีนำใช้ คั้นน้ำ มีสรรพคุณบำรุงผิวพรรณ บำรุงสายตา และลดความดันโลหิตสูง

22. กระเทียม ส่วนที่ใช้หัว วิธีนำใช้กินสด มีสรรพคุณแก้ อาการท้องอืดท้องเฟ้อแน่นจุกเสียด ส่วนที่ใช้หัววิธีนำใช้ ทา/ ขยี้ มีสรรพคุณแก้กลากเกลื้อน

23. ใบเตย ส่วนที่ใช้ราก วิธีนำใช้ต้มดื่ม มีสรรพคุณขับปัสสาวะ ส่วนที่ใช้ใบ วิธีนำใช้กินต้ม มีสรรพคุณบำรุงหัวใจ

6.2.1.4 ประเภทไม้เลื้อยหรือไม้เถา มี 9 ชนิด ได้แก่

1. บอระเพ็ดส่วนที่ใช้ เถา วิธีนำใช้ ต้ม ดื่ม มีสรรพคุณแก้ไข้ และช่วยเจริญอาหาร

2. ตำลึงส่วนที่ใช้ใบ วิธีนำใช้ ตำพอก มีสรรพคุณแผล อักเสบส่วนที่ใช้ เถาแก้ทุกวิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณรักษาโรคเบาหวาน

3. พลุส่วนที่ใช้ ใบ วิธีนำ ใช้ ตำทา มีสรรพคุณแก้ลมพิษส่วนที่ใช้ ใบ วิธีนำใช้ คั้นดื่ม มีสรรพคุณ ยาขับลม ส่วนที่ใช้ ใบ วิธี นำใช้สอด มีสรรพคุณ เลือดกำเดาออก

4. พริกไทยส่วนที่ใช้ เมล็ด วิธีนำใช้บดขงดื่ม มีสรรพคุณ ลดอาการท้องอืดท้องเฟ้อ แน่นจุกเสียด และช่วยขับลม

5. ฟักทองส่วนที่ใช้ ผล วิธีนำใช้ ทำอาหาร มีสรรพคุณลดการเกิดมะเร็ง และด้านความชราส่วนที่ใช้ ราก วิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณช่วยบำรุง ร่างกาย และแก้ไอ

6. มะระขึ้นกส่วนที่ใช้ ผลสด วิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ร้อนใน ส่วนที่ใช้ เมล็ดแห้ง วิธีนำใช้ บดทา มีสรรพคุณฝ่ออักเสบส่วนที่ใช้ เมล็ดแห้ง วิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณบำรุง ธาตุส่วนที่ใช้ ราก วิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้พิษ

7. อัญชันส่วนที่ใช้ ใบ วิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณบำรุงสายตาส่วนที่ใช้ ดอก วิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณลดระดับน้ำตาลในเลือดส่วนที่ใช้ ดอกวิธีนำใช้ตำพอก มีสรรพคุณ แก้อาการฟกช้ำ 8. เสาวรสส่วนที่ใช้ ใบ วิธีนำใช้ ตำพอก มี สรรพคุณ แก่หืดส่วนที่ใช้ ผล วิธีนำใช้ คั้นน้ำมีสรรพคุณลดความดันโลหิตสูง และลดระดับน้ำตาล ในเลือด 9. รวงจืดส่วนที่ใช้ ราก/ใบ วิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณล้างพิษส่วนที่ใช้ ราก/เถา วิธีนำใช้ ต้มดื่ม มีสรรพคุณแก้ร้อนใน และกระหายน้ำ

6.2.2 การอภิปรายผลการศึกษาศึกษาปัจจัยด้านต่างๆกับการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของ ประชาชนตำบลเกาะสะท้อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.ด้านเพศ ผลการศึกษา พบว่า เพศต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเพศชาย มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการเป็นไข้ตัวร้อน ใช้ สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการกลากเกลื้อน และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น จุกเสียด เป็นต้น ส่วนเพศหญิง มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับน้อย เช่น ใช้ สมุนไพรเพื่อป้องกันยุงกัด ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการแพ้ อักเสบจากแมลงสัตว์กัดต่อย และ บริโภคอาหารเสริมจากสมุนไพร เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนีย์ แป้นทะเล (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของคนในชุมชนเครือข่ายป่าตะวันออก กรณีศึกษา บ้านนาอีสาน หมู่ 16 ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาสุขภาพและเพื่อรักษาอาการ เจ็บป่วยไม่แตกต่างกัน ที่มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

2. ด้านอายุ ผลการศึกษา พบว่า อายุต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีช่วงอายุ 20- 30 ปี 31-40 ปี และ 41-50 ปี มีการใช้

สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับน้อย เช่นใช้สมุนไพรเพื่อป้องกันยุง กัดใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการแพ้ อักเสบจากแมลงสัตว์กัดต่อย และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการเป็นเหา เป็นต้น ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 51- 60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง เช่น การใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น จุกเสียด ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการกลากเกลื้อ และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการช้ำ เบา เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนีย์ แป้นทะเล (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของคนในชุมชนเครือข่ายป่าตะวันออก กรณีศึกษา บ้านนาอีสาน หมู่ 16 ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาสุขภาพและเพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยไม่แตกต่างกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ด้านสถานภาพสมรส ผลการศึกษา พบว่า สถานภาพสมรสต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีสถานภาพสมรส มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน เช่น ต้มน้ำสมุนไพร ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการคลื่นไส้ อาเจียนและใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการเป็นไข้ตัวร้อน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยศสวัสดิ์ อยู่สุนิห์ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรบำรุงผิวหน้า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของผู้บริโภคในเขตมหานครผลการศึกษา พบว่า สถานภาพสมรสต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ผลิตภัณฑ์สมุนไพรบำรุงผิวหน้าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ด้านศาสนา ผลการศึกษา พบว่า ศาสนาต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม มี การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับน้อย เช่นใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา

อาการท้องเสีย ท้องเดิน บริโภคอาหารเสริมจากสมุนไพร และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการท้องผูก เป็นต้น ส่วนศาสนาพุทธ มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ใช้สมุนไพรเพื่อการ รักษาอาการ ท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น จุกเสียดใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการคลื่นไส้ อาเจียนและใช้ สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการไอ ระคายคอกจากเสมหะ เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณพร อิฐรัตน์ และคณะ(2541) ได้ศึกษา ความรู้ ทักษะคิด ความพร้อม และพฤติกรรมการใช้ สมุนไพรตามโครงการสาธารณสุขมูลฐานของบุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาลในจังหวัด ภาคใต้ของประเทศไทย ผลการศึกษา พบว่า นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด

5. ระดับการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ระดับ การศึกษาต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา และอนุปริญญาหรือเทียบเท่า มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับน้อย เช่น ใช้สมุนไพรเพื่อป้องกัน ยุงกัด ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการแพ้ อักเสบจาก แมลงสัตว์กัดต่อย และบริโภคอาหารเสริมจากสมุนไพร และระดับการศึกษาประถมศึกษา ปริญญาตรี และไม่ได้เรียน มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับ ปานกลาง เช่น ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการ ท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น จุกเสียดใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการ คลื่นไส้ อาเจียน และใช้สมุนไพร เพื่อการรักษาอาการไอ ระคายคอกจากเสมหะ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ ยศสวดี อยู่ สนิท (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อ การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรบำรุงผิวหน้า โครงการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของผู้บริโภคในเขตมหานครผล การศึกษา พบว่าระดับการศึกษาต่างกันมี พฤติกรรมการ ซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรบำรุงผิวหน้าแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

6. อาชีพ ผลการศึกษา พบว่าอาชีพต่างกันมีการใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ ($p > 0.01$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ไม่ได้ทำงาน (เนื่องจาก อายุมาก หรือเกษียณ หรือพ่อบ้าน

แม่บ้าน) มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับ น้อย เช่น ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการท้องเสียท้องเดิน ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการอาการนอนไม่หลับ และ ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการท้องผูก เป็นต้น ส่วนกลุ่ม ตัวอย่างที่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม(ทำนา ทำสวน ทำ ไร่) รับจ้างแรงงานทั่วไป ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับ ราชการ มีการใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับ ปานกลางเช่น ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการแผลไฟ โไหม้ น้ำร้อน ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการไอ ระคายคอก และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา โรคเบาหวาน เป็นต้น ซึ่งไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของยศสวดี อยู่ สนิท (2554) ได้ ศึกษาปัจจัยที่มีผล ต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพร บำรุงผิวหน้า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของ ผู้บริโภคในเขตมหานครผลการศึกษา พบว่าอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมการซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพร บำรุงผิวหน้าไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7.รายได้ ผลการศึกษา พบว่า รายได้ต่างกันมีการใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพไม่ แตกต่างกันทางสถิติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีรายได้ 6,001 บาทขึ้นไป มีการใช้สมุนไพรเพื่อ การดูแลสุขภาพอยู่ในระดับใกล้เคียง กัน เช่น ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการแผลไฟไหม้ น้ำ ร้อน ลวกตีม น้ำสมุนไพรและใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการเคล็ดขัดยอก ปวดเมื่อย คลายกล้ามเนื้อ เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ สุนีย์ แป้นทะเล (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมการใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ ของคนในชุมชนเครือข่ายป่าตะวันออก กรณีศึกษา บ้าน นาอีสาน หมู่ 16 ตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกันมี พฤติกรรมการใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาสุขภาพและเพื่อ รักษาอาการเจ็บป่วยแตกต่างกันที่มี นัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05

8. ด้านแรงจูงใจ ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจต่างกัน มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพที่ แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ ศึกษาด้านแรงจูงใจอยู่ ในระดับปานกลาง มีการใช้ สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับมาก เช่น บริโภค

ผักพื้นบ้าน เป็นอาหาร และแรงจูงใจอยู่ในระดับสูง มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับมาก เช่น บริโภคผักพื้นบ้านเป็นอาหาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรมนุญ จินดา (2553) ได้ศึกษา พฤติกรรมการใช้ประโยชน์สมุนไพรไทย ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างด้านแรงจูงใจกับ สมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพอยู่ในระดับมาก

9. ด้านทัศนคติ ผลการศึกษา พบว่าทัศนคติต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านทัศนคติอยู่ในระดับ ปานกลางมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ต้มน้ำสมุนไพร ใช้ สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการเป็นไข้ตัวร้อน และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น จุกเสียด และทัศนคติอยู่ในระดับดี มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปาน กลาง เช่น และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการไอ ระคายคอกจากเสมหะใช้สมุนไพรเพื่อการรักษา อาการกลาก เกื้ออื่น และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวกซึ่งไม่สอดคล้อง กับการศึกษาของธรรมนุญ จินดา (2553) พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่และพบว่า ความเชื่อทัศนคติให้ใช้สมุนไพรมากกว่าประเด็นอื่นๆ คือ สมุนไพรเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านควร ช่วยกันอนุรักษ์มีความเชื่อว่าสมุนไพรสามารถรักษาโรคได้ ใช้ขนาดประคบ ทำให้หายปวด เสีย ค่าใช้จ่ายสมุนไพรถูกกว่ายาแผนปัจจุบันให้ผลการรักษาที่ดีและโดยปกติมีความเชื่อเกี่ยวกับ สมุนไพร

10. ด้านอิทธิพลครอบงำ ผลการศึกษา พบว่า อิทธิพลครอบงำต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้าน อิทธิพลครอบงำอยู่ในระดับปานกลางมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพแตกต่างกัน ได้แก่ ใช้สมุนไพรเพื่อป้องกันยุงกัดอยู่ในระดับน้อย ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการไอ ระคายคอกจาก เสมหะอยู่ในระดับปานกลาง และบริโภคผักพื้นบ้านเป็นอาหารอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ

การศึกษาของธรรมนุญ จินดา (2553) พบว่ามีค่าเฉลี่ยใน อยู่ระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่และพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลครอบงำมากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือรูป กลิ่น รสสมุนไพรมีผลต่อความสนใจโดยมี ครอบครัวของท่านเป็นผู้นำท่านใช้สมุนไพรตลอดจนเพื่อนเป็นผู้แนะนำในการดูแลสุขภาพและ ได้รับคำแนะนำจากพนักงานขายบ้าง

11. ด้านความตั้งใจ ผลการศึกษา พบว่าความตั้งใจต่างกันมีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญยิ่งทางสถิติ ($p < 0.01$) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาด้านความตั้งใจอยู่ในระดับน้อย มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง เช่น ใช้สมุนไพรเพื่อการ รักษาอาการกลาก เกื้ออื่นใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการเคล็ดขัดยอก ปวดเมื่อย คลายกล้ามเนื้อ และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวกและความตั้งใจอยู่ในระดับปานกลาง มีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลางเช่นใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการ นอนไม่หลับ ใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการเป็นไข้ตัวร้อน และใช้สมุนไพรเพื่อการรักษาอาการ ท้องอืด ท้องเฟ้อ แน่น จุกเสียดซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของธรรมนุญ จินดา (2553) พบว่ามี ค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกประเด็นและ พบว่า สิ่งที่มีผลต่อความตั้งใจมากกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ เพราะท่านให้ความสำคัญในการใช้สมุนไพรและทำตั้งใจซื้อสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ครอบครัวผ่านตั้งใจใช้สมุนไพรตามที่ท่านให้การสนับสนุน ท่านตั้งใจใช้สมุนไพรเพราะไม่มีผลข้างเคียงและ ตั้งใจใช้สมุนไพรเสมอเมื่อจำเป็นต้องใช้

6.2.3 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สรุปจากการศึกษาในครั้งนี้สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ว่า ปัจจัยด้านข้อมูล ส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพสมรส และรายได้ ไม่มีความแตกต่างกับการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชนตำบล เกาะสะท้อน อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ส่วนตัวแปร เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านอิทธิพลครอบงำ ปัจจัยด้านความตั้งใจ มีความแตกต่างกับการใช้

สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชน ตำบล เกาะสะท้อน อำเภอดงหลวง จังหวัดนราธิวาส

จากผลการศึกษาดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของประชาชน ตำบลเกาะสะท้อน อำเภอดงหลวง จังหวัดนราธิวาส เป็นผลร่วมกันระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัย ด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านทัศนคติ ปัจจัยด้านอิทธิพลครอบครัว และปัจจัยด้านความตั้งใจ ดังนั้น การวางแผนในการแก้ไขปัญหาใดๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายปัจจัยร่วมกันเสมอ จึงจะทำให้ เกิดการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพที่ถูกต้องและเหมาะสม ไม่ควรนำปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งมา พิจารณาเพียงปัจจัยเดียว

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา

6.3.1.1 จากการศึกษาพบว่า การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับปานกลาง เช่น การใช้สมุนไพรเพื่อรักษาอาการต่างๆ ได้แก่ อาการเป็นไข้ตัวร้อน อาการ ท้องอืด ท้องเฟ้อ เป็นต้น เพื่อรู้ถึงประโยชน์การใช้พืชสมุนไพรพื้นบ้านช่วยในการรักษา ดังนั้น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการส่งเสริมให้คนในชุมชน นำสมุนไพรในพื้นที่มาใช้เพื่อการดูแลสุขภาพ และใช้ในการรักษาอาการเจ็บป่วยเบื้องต้นโดยใช้ สมุนไพรเป็นหลักเพิ่มมากขึ้น

6.3.1.2 จากการศึกษา พบว่า ทัศนคติ อิทธิพลครอบครัว และความตั้งใจเกี่ยวกับ การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพส่วนใหญ่อยู่ในปากกลาง ดังนั้น สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ควรมีการรณรงค์ให้คนในชุมชนใส่ใจและให้ความสำคัญเรื่องการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพ และแนะนำวิธีการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพแก่ ประชาชน

6.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

6.3.2.1 ควรมีการศึกษาและสำรวจสมุนไพรในพื้นที่เพิ่มขึ้น เพื่อสามารถรู้จัก สมุนไพรเพิ่มมากขึ้น และสามารถนำสมุนไพรมาใช้ประโยชน์กับชีวิตประจำวันได้

6.3.2.2 ควรทำการวิจัยต่อจากผลการศึกษาที่ได้ เช่น หาปัจจัยด้านการเรียนรู้ การ สร้างการยอมรับที่จะมีอิทธิพลต่อการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพในพื้นที่

7.บรรณานุกรม

กิ่งแก้ว เกษโกวิท และคณะ,2536,รายงานการวิจัย เรื่อง หมอพื้นบ้าน และการดูแลสุขภาพของตนเอง ชาวบ้านอีสาน, กรณีศึกษาขอนแก่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โชติอนันต์ และคณะ 2550, รักษาโรคด้วยสมุนไพรใกล้ตัว , กรุงเทพฯ: The Knowledge Center
ธรรมบุญ จินดา, 2553, พฤติกรรมการใช้ประโยชน์สมุนไพรไทย, วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัย (การตลาด) มหาวิทยาลัยรามคำแหง,

นุริยานี ทะยิดาแม,พาริตะห์ มณีทยา และนุริฮันรอนิง, 2556, รายงานพฤติกรรมการใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของคนในตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา

ปริญดา เทิดชูชีพ, 2535,ศักยภาพหมอพื้นบ้านกับการสาธารณสุขมูลฐาน กระทรวงสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน

พิสิษฐ์ บุญไชย, 2541,การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของชาวไทยจังหวัดมุกดาหาร, รายงานการวิจัย นักวิจัย 7 สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ยศสวัสดิ อยู่สนิท,2554, ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สมุนไพรบำรุงผิวหน้า โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร

มัลลิกา มติโก, 2530, การดูแลสุขภาพตนเอง.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช. เรณู เพชรรัตน์,2553, การศึกษาส่วนประกอบของพืชสมุนไพร โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเกาะสะท้อน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

บ้านะเหลียง, 2556, ข้อมูลด้านประชากรตำบล
เกาะสะท้อน อำเภอดงบัง จังหวัดนครราชสีมา
สุนีย์แป้น ทะเล, 2551, พฤติกรรมการใช้สมุนไพรเพื่อการ
ดูแลสุขภาพของคนในชุมชนเครือข่ายป่า
ตะวันออก กรณีศึกษา บ้านนาอีสาน หมู่ที่ 16
ตำบล ท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต
จังหวัด ฉะเชิงเทรา, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการทรัพยากรชีวภาพ
คณะทรัพยากรชีวภาพ และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
สุเพ็ญ ไกรนรา, 2553, การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นใน
การใช้สมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพของ
องค์การบริหารส่วนตำบลปลายพระยา อำเภอ
ปลายพระยา จังหวัดกระบี่, รายงานการศึกษา
อิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครอง
ท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
สานิตย์ บัวสถิตย์, 2544, การปลูกและการใช้พืชสมุนไพร
พื้นบ้านของเกษตรกร อำเภอแม่แตงจังหวัด
เชียงใหม่, วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

(เกษตรศาสตร์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
สำนักงานคณะกรรมการการสาธารณสุขมูลฐาน
กระทรวงสาธารณสุข, 2536, ความหมายของ
การดูแลสุขภาพตนเอง สืบค้นเมื่อวันที่ 18
ตุลาคม 2557

อัญชรา หวังวีระ, 2544, การศึกษาความรู้ ทัศนคติและ
การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับการ
อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษาสตรีที่เรียน
การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตภาคตะวันออก
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ‘

อรุณพร อธิรัตน์ และคณะ, 2541 รายงานวิจัยเรื่อง
ความรู้ ทัศนคติ ความพร้อมและพฤติกรรมการ
ใช้สมุนไพรตามโครงการสาธารณสุขมูลฐานของ
บุคลากรทางการแพทย์ของโรงพยาบาล ใน
จังหวัด ภาคใต้ ของ ประเทศไทย ,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Best John W., 1997, Research Indication, 3rd ed,
Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice
Hill, Inc. Cindy E. McCrea, 2011